

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

2 Martie st. v.

14 Martie st. n.

Este în fie-care duminică.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 9.

ANUL XXII.

1886.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

ȚIGANĂ DIN BĂNAT.

Vięta n3stră.

in nimicuri se compune
Vięta n3stră pe pământ,
Şi pe pętra de mormânt,
Ērna vremii se depune!

Unul luptă pentr'un nume.
Altul sue un greu drum;
Şi la urmă ca un fum,
T3te trec in astă lume.

Unul vine! altul se duce!
Fiecare lângă-o cruce
Obosit a adormit!

Şi nici unul nu gândeşce.
Că vięta se sfērşese.
Făr-a şci la ce-a venit.
1885

George Botean.

Veriş3ra Sofia.

— Novelă —

escl, vioiu, totă lumea il iubeşce pe Vladimir S., are o figură atăta de simpatică, încât ori şi cine e atras de ea. E atăta de glumeţ, atăta de bine potriveşce glumele, încât nu te poţi opri de a nu rida când eşti in societatea lui.

E f3rte bun băiat, f3rte serviabil, totdeuna gata a indatoră pe ori şi cine, fie-i prietin, séu nu.

Vladimir este la universitatea din Lięge numai de câte-va luni, şi are o multime de prieteni, dobęndiţi numai din cauza caracterului séu. Părintii séi nefind din Lięge, séu mai bine fiind dintr'o țără f3rte departe de acęsta, Vladimir iși inchiriase un mic apartament, in care șede a singur, şi câte odată ne stringeam la el, unde beam şi petreceam de multe ori până la ziua albă.

Alătura de Vladimir, intr'o odăiță, in care abiă te puteai învęrti, locuia de vre-o trei ani, un vechiu student in medicină, care vecinic eră gata pentru petreceri şi chefuri.

Vladimir şi vecinul séu, Hector B., făcuse cunoşcința unul cu altul şi in curęnd se imprieteniră la culme.

Hector B., ca vechiu student, il instrua pe Vladimir in vięta universitară, il ducea prin cafenelele renumite şi multe altele: in scurt, devenise in tot şi in t3te ciceronele lui Vladimir.

Cea mai strinsă legătură eră intre ei, şi adesea Hector, când incepa a simți crisa lunară, recurgea la punga elevului séu.

Vladimir i-o deschidea cu totă plăcerea şi când celalalt primia paralele iși regulau șocotelile.

Intr'o sēră Hector B. intră f3rte neliniștit in odaia lui Vladimir.

— Ce ai? — il intreabă acęsta numai decăt?

— Eu? nimic!

— Cum nimic? Nu vęd eu?

— Nu, te asigur, n'am nimic.

— Ei! Nu me mai asigură degeaba, spune-mi adevęrul.

— Ei bine! Ētă... şi f3rte incet i istorisi lui Vladimir totul.

Când plecă dela Vladimir, Hector B. eră vesel şi plin de curagiu, nu pentru-că prietenul séu i imprumutase un bilet de 50 de franci, dar pentru-că

Vladimir il invętasce cum să scape din incurcătura in care eră.

Amędoi studentii măncau la proprietarea casei la d3mna Dulin, o vęduvă de vre-o 60 de ani, care trăia din negoțul ce-l făcea cu o prăvăli3ră de sticlărie şi din chiria, ce o luă dela locatari.

Eră bună şi blândă cu tinerii studenți, dar eră căt se p3te de aspră in ceea ce priveşce moravurile. Eră de ajuns să fi aflat ceva necuviincios despre băieți, căci ar fi fost in stare ca numai decăt să-i gonescă ca pe nişte căței.

Vladimir şi Hector șciau acęsta; şi de aceea şi Hector eră f3rte ingrigit in đina aceea, şi mai cu sēmă după mesă când trebuia să-i tragă minciuna inventată; cu 3re care șielă incepū Hector:

— D3mnă Dulin, aș avę o mică rugare să ve fac!

— Ce, dragul meu? Spune-mi!

— Ah! Sūnt intr'o incurcătura grozavă, d3mnă Dulin!

— De ce, de ce? Spune-mi! Șcii, când pot să te ajut, o fac cu cea mai mare plăcere.

— Apoi ętă, dnă Dulin: Am o veriş3ră, care va sosi mâne dela Gand. Tată-seu, care șede de cătva timp la Brusseles, eră să vie s3o ia şi mai adineauri primii o scris3re dela el, in care imi scrie că nu p3te să vină decăt peste 8 đile, şi că să ingrijesc eu de ea, de fiica sea.

— Poftim, đise el mai departe, cătând in bușunarul hainei, ętă scris3rea... Şi puse pe mesă o hărtie, pe care erau scrise nişte litere groșe şi neregulate.

Dna Dulin aruncă numai ochii pe hărtie, dar nu putū să cetescă căci i lipsiau ochelarii, şi apoi ar fi insultat pe Hector, decă ar fi verificat un lucru, pe care acęsta i-l spunea cu atăta siguranță.

— Ei bine! De ce nu trage la hotel veriş3ra dtale?

— Apoi nu vę gāndiți, d3mnă Dulin, o fată mare, singură...

— Da ai dreptate, dar ce pot eu să fac? Șcii că t3te odăile sūnt ocupate, şi de şi aș vrę să-ți fac acęstă inlesnire...

— D3mnă Dulin, intrerupse Hector, eu am vorbit cu Vladimir despre acęsta şi el mi-a promis că me primeşce să dorm in odaia lui pe canapea căt timp va fi veriş3ra Sofia aici, ęr Sofia va dormi in odaia mea.

— F3rte bine decă Vladimir primeşce propunerea dtale, de ce m'aș opune eu?

— Ah! ve mulțămesc din inimă, dnă Dulin: veriş3ra mea va mănca cu noi totdeuna.

— Cu plăcere, dragul meu, cu cea mai mare plăcere.

A doua đi domniş3ra Sofia fu adusă şi presintată dnei Dulin şi lui Vladimir.

Sofia eră o fată de o frumșete rară, un pęr aurit cădea pe umerii séi; niște ochi de un albastru inchis te fermecă la prima privire.

Domna Dulin se imprieteni cu tinera fată, așă că in scurt timp incepū a avę o mare afecțiune pentru Sofia, şi a o ingriji mai mult ca pe ceilalți locatari. Hector şi el la rëndul séu se aretă f3rte recunoșc3tor: dar când eră in odaia sa cu Vladimir, rideau de se prăpădiau. Nici odată n'ar fi cređut că va reuși cu minciuna atăta de bine.

Trei đile trecuse şi lucrurile mergeau de minune. Dar cum sūnt studenții, le place totdeuna să se j3ce cu pericolul. La mesă mai tot timpul făceau glume atăta de libere in fața Sofiei, încăt o cam punea in mirare pe d3mna Dulin; dela un timp eluar incepuse a ințelegce comedia ce i-o jucase tinerii studenți, dar voia să se inerdințeze cu desęvęșire.

După mäsă Sofia plecă singură în odaia ei și de multe ori o însoțită chiar și dna Dulin, ér cei doi studenți rămăneau încă în sala de mâncare și jucau piquet, séu equarté (joc de cărți), de multe ori jocul ținea până pe la 12 óre din nópte: fiecare apoi se retrăgea în camera sa.

Lucrurile se petreceau în luna lui octomvre an. 1885, nóptile erau recoroșe, în timpul acesta ori cine dorme cu poftă mai mare ca în timpul verei când sânt căldurile acelea nesuferite.

Intr'o đí, séu mai bine într'o nópte, căci ér nópte, se auzi un șgomot grozav pe scară.

Toți locatarii se deșteptară, căci trebuie să spun că afară de tinerii studenți, mai locuiau doi ampoloiați dela tribunalul local și trei ofieieri de artilerie.

Hector și Sofia auđiră și ei șgomotul, dar nu-și puteau închipui ce însemnăză acesta.

Șgomotul se apropiă din ce în ce și atunci auđiră strigățul:

— Foc! Domnule Hector, — domnule Vladimir, ajutor!

Érá dna Dulin în costum de nópte, pe când strigă avea figură foarte speriată.

Din nou începú a strigă:

— Dle Hector, dle Vladimir, foc! foc! Casa-i în flacări!

Atunci ușa dela odaia lui Vladimir se deschise și dna Dulin rămase uimită vedënd în odaia lui Vladimir pe Hector și pe pretinsa verișóra Sofia.

În furia ei dna Dulin uită stratagema și nu mai vorbi pespre foc.

— Ah! domnule Hector, ce rușine pentru casa mea! Cum m'ai înșelat?! S'aduci într'o casă catolică (catolicii valoni sânt foarte bigoți) pe maitresa dtale. Ah! nu mi-ar fi trecut nici odată prin gând una ca acesta. Nu me așteptam, dela dtă, îndată să-mi eșiți din casă, să nu mai stați două minute măcar. În timpul acesta toți locatarii se deșteptase și cu toții admirau energia domnei Dulin (toți erau catolici).

Tinerii amantii fură siliți să părăsescă casa chiar în nóptea, aceea, de și ér foarte târđiu și plouă de turnă. Pe Vladimir fiind mai tiner, dna Dulin îl lăsă până a doua đí de dimineță când îl sili și pe acesta să părăsescă casa, după ce-i făcú o bună morală.

N. Iorgulescu.

Din depărtare.

De mine ț-aminteșce, nu me lăsă uitării,
Gândeșce-te că vecinic ești idealul meu;
Ah! nu sullă, iubită, în candela sperării
Ce arde 'ncet și greu!

Adese-ori, când gându-mi se duce cătră tine,
Pe raza lui pribegă o lacrimă depun;
Și 'ntreb: sde ce ca óre acum nu-i lângă mine,
Simțirea mea să-i spun?

Profundă e durerea, ce-asupra-mi predomneșce,
De când să liu departe de tine sânt menit;
Profundă, ca o nópte, când luna nu luceșce
Pe cerul nesfârșit;

Profundă, ca ollarea, ce inima o scóte,
Când, iainic, o pătrunde schinteia de amor;
Și când, în așteptare, ea vede că nu póte
Să-și spue al ei dor.

De mine ț-aminteșce, nu me lăsă uitării,
Gândeșce-te că vecinic ești idealul meu;
Ah! nu sullă, iubită, în candela sperării
Ce arde 'ncet și greu!

B. V. Gheorghian.

Fata popii.

— Roman în 2 tomuri. —

(Urmare).

otarul, căruia nu-i viniă la socotélă convorbirea acesta lungă a lui Cornean cu poporul, căci se temea ca nu cumva să-l »strice,« ești ca să-l chieime la cină, ceea ce și densusul primii cu plăcere, căci ér flămënd.

Acolo Despoian îl întimpină numai decăt, că-i păcat ca cineva să fie așa pugă-deschisă când are d'a face cu glótele, pentru că ómenii nu totdeuna sânt vrednici să le faci bine, că poporul e vielén și tocmai atunci te 'nșelă când îți vine cu cămașă-scurtă. Vorba românului: prostul e sfredelul dracului.

— Poporul e cum îl facem noi! — răspunse Cornean scurt.

Apoi se adresă notaresei laudându-i cina și conduse firul conversațiunii la alte obiecte cu totul îndiferente.

După cină se urcă 'n trăsura care-l așceptă gata și porni cătră casă la Plopi.

Despoian rămase acolo, căci mai avea unele afaceri cu notarul. Nici esecutorul nu se duse, căci i mai rămaseră și pe ziua următoare niște termine de licitare. Așa dară ei doi, cu notarul, cu Alesandru, ba și cu popa, care tocmai vini dela cărcimă, se puseră »la cărți« și jucară până dimineța.

Atunci esecutorul nu mai avea nici un crucer, ér popa ér mort de beat, încăt Alesandru și argatul satului abiă îl putură duce acasă. Despoian se află mai bine, căci el căștigase paralele tuturorora. Se și mângăia, că decă n'a putut să cumpere pământuri, cel puțin ș-a făcut niște bani.

În starea acesta veselă îl găsi Alesandru, întorcându-se după ce duse pe popa acasă.

— Imi pare bine că te ved vesel, — începú acesta. Am să-ți cer un svat.

— Advocațial seu amical?

— Numai amical, căci pentru cel advocațial nu-mi dă mâna.

— Ție ți-l'ăș da în cinste.

— Lucru ne mai pomenit în vieța ta.

— Tu cotofană codă lungă ce ești. . . Ei ce vrei? S'aud!

— M'ăș insură și tată-meu nu voeșce să-mi dea parale. Înveța-me cum să scot dela el ce-mi trebue?

— Pré ușor.

— Dar cum?

— Iscăleșce pe o poliță numele lui și 'ndată vei avé suma dorită!

— Să falsific o poliță?

— Ce mai lucru mare?

— Dar asta-i o crimă!

— Căți domni au făcut asta inaintea ta! Și totuși au ramas cinștiți!

— Tu dară gândești, că pe polița acesta eu voi căpétă bani?

— Se 'ntelege. Tatăl-teu are un credit mare.

Vedënd numele lui, ori care jidan îți va da bani îndată.

— Și decă el în urmă nu ș-ar recunoșce iscălitura?!

— Ah! ce gândești!

— Da, da. El are o fire ciudată, și e supărat grozav.

— Să fie tot foc și pârjol, mai bucuos va plăti decât să-și batjocurească numele, purtându-te pe la tribunale și în temniță.

— Și decă totuș n'ar vré să plătescă?

— Dar ascultă-me! nu pôte să nu voescă, pentru că mamă-ta l'a silii: știi că ai o mamă care se rupe după tine.

— Ai dreptate. Mama me va ocroti.

— De sigur. Poți să faci în liniște ce ți-am spus. Etă, din întemplantare, am la mine niște blanchete; umple una și eu garantez, că pe mâne vei avé banii.

Și Despoian scose din portfoiu o poliță și o pre-dete lui Alesandru:

— Câți bani îți trebuiesc?

— Vro cinci sute de florini.

— Serie dar aici șapte sute!

— Șapte sute!

— Da. Asta așa merge. Decă vrei să capeți parale ngrabă, jidovul cere camete mari: altul ar cere și mai mult, dar eu am un cunoscut mai de omenie, acela pentru mine îți va face serviciul acesta și cu atăta. Serie șapte sute!

— Decă nu pot altfel, haida de!

— Acuma iscăleşce pe tatăl-teu ca acceptant.

— Etă!

— Așa.

— Acuma să-ți arăt, că ți-s adevărat prieten!

Fiind că tocmăi am la mine parale, etă îți anticipez pentru jidanul.

Și începū să-i numere. Apoi de odată oprindu-se, di-se:

— Dar n'am decât patru-sute cincideci. Cinci-deci îți voi da mai târziu.

— Aceia șă fie ai tei, pentru ostenelă.

— Ah! ce gândesci! — di-se Despoian cu indignațiune silită. Ți-s prieten.

— Tocmăi de aceea.

— Ți mulțamesc, dar să me cređi că nici n'am visat să-mi cer dela tine vr'un onorar. Am făcut numai din prietenie.

— Sânt convins, — incheiă Alesandru care ênsuși nu credea ceea ce di-se.

Cu tôte acestea, eră mulțămīt, căci avea parale. Dar tot așa eră mulțămīt și Despoian, căci asemenea afacere n'a făcut de mult. El a dat lui Alesandru numai patru-sute cincideci de florini și dela popa Movilă are să capete acuș șapte sute. Căci, fie diș între voi, el nu voia să escompteze polița la jidovi, ci ênsuș avea de gând s'o presinteze popii.

Și amândoi se culcară mulțămīți.

VI.

Logodnicul fugit.

La trei luni după cele ce povestirăm, eră mare veselie în casa lui popa Tanase. Odăile abia încăpeau pe oșpeți și curtea gemea de trăsuri. Un ce rar în locul acela, căci de altedăți putea creșce erbă pretotindene, de călcatul picioarelor străine.

Dar nici nu s'a mai dat asemenea privilegiu, ca popa să simtă așa mare poftă d'a-și face și el chef cum n'a mai făcut. I-ș logodiă fata, care i eră scumpă ca lumina ochilor. O logodiă cu Alesandru Movilă, fecior de nēm bun și ales; căci de și popa Tanase o ducea reu cu părintele Movilă, recunoșcea cu dragă inimă, că acela este un om lōrte cinstit.

Nu-i vorbă, el nici nu-l uria, căci i laudă ênsușurile frumoșe, ba chiar doria să trăescă bine cu el, căci de! prietenia unui om de cinste te înalță. El voia inse părintele Movilă să dea rost cu demnitate, il desprețuia pentru multele fărădelegi.

Brêndușeni. Ori cât se căznia popa Tanase să se impace cu fratele seu în Christos din Riureni, acela-și întorcea spatele și — p'aci ți-i drumul.

— Acuma inse-i acum! — își di-cea popa Tanase. De asta-dată nici popa Movilă nu va mai puté refusă invitarea mea. Că doră are suflet și va vini la logodna fiului seu.

Ce moment frumos are să fie acela, când preotul din Riureni va intră și va da mână cu omul acela, pe care n'a avut ochi să-l vedă! Ce plăcere, ce bucurie o să fie aceea! Minutul acela avea să-i fie mai scump, decât ori ce dobândă 'n bani!

Se și uită în tot momentul pe ferestă, ba câte odată eșiă și la stradă, să vedă decă nu vine oșpele cel mai dorit, socerul mare?

Dar insedar. Acela nu se arată. Viniă unul și altul, chiamiți și nechiamiți, numai acela nu viniă pe care mai mult il doria. Asta incepea a-l necăși și nu-și află locul.

Și nu eră destul că se necășia el, dar il mai iritau și nuntașii cu fel de fel de întrebări proște, că vini-va și popa Movilă? trimis-a vorbă să-l aștepte? séu doră numai singură preotésa va luă parte?

Tôte aceste întrebări erau ca niște schintei ce-i stêrniau o mănîe strașnică, de le trêntia la vorbe, cari se potriviau în gura unui soceru mic la nuntă întocmai ca nuca în părete. Dar ce să-i faci! nu putea să fie 'n tōne bune, vêđend că nu numai că nu se implinșce dorința lui, dar încă și alții vin să bage zizania 'n casă.

De odată s'audi un șgomot mare, tropot de cai și durăitul unei trăsuri. Părintele Tanase eră p'aci sa sară din piele. Credea sigur că acuma vine fiitorul seu cuseru. Fuga la ferestă! Dar ce să-i vedă ochii! nu eră părintele Movilă, ci al bată-l crucea de advocat Despoian, pe care nici nu-l chiamase și care nici n'a fost la casa lui de mult. Popa Tanase nu șeica de unde și până unde atăta norocire și tocmăi acuma? Dar se și spăria, căci venirea lui Despoian eră un semn reu: de câte ori se ivia el în sat, totoduna urmă ceva urgie. El il ținea un fel de Solomonar care aduce treznete și fulgere, nenorociri.

Il primi inse cu prietenie și-i di-se:

— De mult n'ai fost la noi.

— În dișa Romănului, de când se potcoviau purecii.

— Dar acuma ai sosit în timpul cel mai bun.

— Nu șeiu deș. — di-se acela semnificativ.

— Dar șeiu eu și să șeii și tu: acuma se ține la noi logodnă. Imi mărīt fata. Ilud să ți-o arăt! O mândrețe de fată.

Și duse pe Despoian cu sila până 'n odaia a treia, unde se află logodnica, în societatea amicilor sale și a tinerilor, între cari eră și Alesandru.

Acesta cum il zări pe Despoian, îngălbeni îndată și-și nădăi, că omul acesta de bună sēmă a adus un reu.

(Va urmă.)

Iosif Vulcan.

Ordaliele séu judecătīle dumnezeesci și duelul.

(Incheiere.)

La abatere a probei sortii constă într'acea, că se scotea acusatului un saculeț cu 2 cuburi, unul care unu eră însemnat cu o cruciță, din acest saculeț trebuia să scotă el un cub; decă scotea pe cel însemnat cu crucița, eră nevinovat.

V. Proba »bucățelei sfințite« constă într'acea, că se viniă acusatului cu amenințări și injurături o

bucată de pâne seu brânză în gură. Dacă eră vinovat, i sta bucațica în grumaz și-l nădușia. Bucățelele se alegeau totdeauna din pâne nedospită seu din brânză de oi, cumpenind doi loți. Conte de Godvin de Vessex s'a încercat să se curățescă de prepasul, a fi omorît pe fratele regelui Eduard Confesoriul, prin proba bucațelei sfințite, inse s'a nădușit la probă. Unul din cei mai noi călători africani istoriseșce, că negrii, în ale căror mâni a fost picat, Pau nevoit a înghiți o bucătură otrăvită, care să decidă, ori de nu e un inimic seu spion, prin aceea, că va scăpă cu viața. El a scăpat de mărtea sigură numai prin aceea, că fugi iute în cort și luă o contra-otrăvă.

VI. »Dreptul secriului» se întrebuintă astfel. Dacă steteau unul seu mai mulți în suspiciune a fi omorît, atunci se aduceau ei înaintea cadavrului mortului, care se punea gol pe o năsalie cu strigăte de jale și de resbunare. Acusații trebuiau să pună mâna pe ranele, gura și pieptul cadavrului, și să jure că n'au participat la omorul lui. Dacă i eșia mortului spumă sângeroasă din gură, dacă se mișcă seu începeau ranele sale a sângeră, atunci se privia acela, la acărui apropiere, se arătau aceste semne, ca vinovat. Proba acăsta se bască pe o credință forte vechiă, cu toate că se întrebuintă, după isvóre atentice, în secul al 16 și 17, la triunale. Un esemplu din cele mai vechi despre proba secriului se află în cântecul Nibelungilor, la cadavrul lui Siegfried.

VII. »Proba brăsditelor» întrebuintată de cătră popoarele nordice, se află deja la păgâni. Delinquentul trebuia să trecă pe sub niște brăsdite, cari se țineau sus pe lănci, cu celalalt capăt atârnavu inse de pământ. Dacă trecea pe sub ele, fără ca să pice ele jos, se decleria ca nevinovat.

VIII. »Proba hostiei» se întrebuintă mai cu sēmă la preoți. Cel acusat trebuia să înghiță hostia în public. Dacă nu muria, eră nevinovat. Dară ea se întrebuintă și la laici. Pontificele Gregoriu VII puse proba acăsta împăratului german Enric IV în Canossa, ca să se rectifice prin acăsta de acusările mai multor principii germani. Împăratul inse s'a consultat cu suita sa, și a respins proba de frica de venin.

Tote ordaliele aceste se sustinură în Europa până la începutul seculului al 16, și se delăturară apoi pe încetul, mai cu sēmă prin dreptul canonic. Dreptul secriului se sustinū încă până în secul al 18., pecând proba apei remase în vigore până în secul al 17, la procesele strigoielor. Cea mai de pe urmă judecată dumnezească s'a intimplat în Segedin în Ungaria, unde s'au cumpenit în anul 1728 mai multe strigoițe.

*

După-ce află duelul, acăsta remășiță din timpurile dure ale dreptului pumnului, și în secul nostru luminat mulți partizani, și bagsēmă se va mai sustinē încă mult timp spre dauna lumii civilizate; cred că li va plăce multor lectori a șci ceva despre ivirea, dezvoltarea și lățirea sa.

La Români și Greci eră duelul de tot necunoscut. Nici Tacit nu-l află la Germani în forma de astăzi, numai datina a prinde un inimic înainte de a începe resbelul, și a-l lăsa apoi să se lupte cu un indigen. De reeșia indigenul învingător, mergeau și ei la luptă cu siguritate că vor învinge. Așa ceva s'a allat și la Mexicani, cu ocaziunea descoperirii Americii. În Scandinavia a dat Frotho III o lege asupra formelor duelului. Abia pe la finea seculului al 15 se iviră primele duele la Burgunđi și după acea la Normani, și după cucerirea Galiei la Francioni.

Lupta lui David cu urieșul Goliat, și lupta Ho-raționilor cu Curiatiu nu se pōte privi ca duel în sensul adevărat.

Duelul ca ordalii se ivi mai intăiu în Francaia,

unde se întrebuintă în credința, că Dumneșeu va împărtași celui nevinovat învingerea.

Inse curēnd se lăți și afară de judecătōrii, și anume într'un mod așa de grabnic și cumplit, că toate poruncile legislatorice remaseră insedar. Deja regele Langobarđilor Rotharopri în legile sale duelul, tot așa și episcopul Agobert din Lyon, care emise în anul 800 două epistole cătră Carol cel Mare în contra duelului, dară nici Carol cel Mare n'a putut stēpi duelul. Ludovic Piul lăți duelul ca ordalii. Intre alții se oferi pe la finea seculului al 9, soția împăratului Carol Pleșuvului, că se va liberă de acusarea unei luncări prin duel. Eră Carol Pleșuvul a trimis lui Ludovic Germanul 30 de bărbați, spre a aplană prin duel o cērtă, ce s'a fost iscat între ei amēndoi.

Sinodul din Valencia 855, și pontificii Nicolau I și Stefan IV se luptară în contra ordaliilor, mai cu sēmă în contra duelului, și opriră de a se îngropă creștineșce cei picați în duel. Adunarea bisericească din Ravena 967, sancționă inse duelul ca mijloc de dovadă în locul jurământului și spre a evita jurăminte strimbe. De comun s'a fost urcat în secul al X abusus duelului ca mijloc de dovadă dumnezească la un grad mare.

În secul al XI restrinse împăratul Enric II duelurile la șile anumite. Din timpul acela datēză judecătōile luptei privilegiate, adecă drepturile cătorva cetăți și principii, că numai la ei să se întrebuinteze duelurile. Astfel de privilegii au avut Würzburg, Ansbach, Schwäbisch-Hall, Rothweil, contele de Nürnberg și alții.

Ludovic cel tiner a restrins în anul 1168 duelul ca mijloc de dovadă la judecătōi, numai la lucruri în preț de peste 5 sous, și Frederic Barbarossa rădică dreptul împăratului, de a provoca pe fie-care principe german în un loc ore care a imperiului la judecată. Prin acăsta la o lege imperială, că încuviință unui cavaler a se duela în locul principelui.

Și în Ișpania se află în codicele legislatoric alui Don Alonzo, de pe la finea seculului al XII., prescripte formale asupra duelului, precând în Francaia se întrebuintă duelul de cătră parlament ca mijloc de dovadă. În timpul acela se opuse inse pontificele Coelstin III tuturor ordaliilor, și introduse jurământul de curățire. De atunci deveni duelul mai rar, spre a se ivi mai tare în secul al XIII. În timpul acela esistară deja prescripte anumite asupra formalităților, cari erau de observat la duel. Așa se pōte vede din »Sachsen-Schwabenspiegel», din »Magdeburger Weichbild», și din alte scripte contimpurane, că adversarii trebuiau să pōrte fiecare un costum anumit, și fiecare trebuia să pună un amanet la judecătōrul ales anume pentru acăsta, (Grieswärtel), care amanet îl primi apoi învingătorul, seu curgea în cassa principelui țērii. Fără de încuviințarea judecătōrului acăstui nu se puteau împăcă luptătorii, și el unicul concedea fiecare duel. Persōnelor cari nu aparțineau cavaleris-mului, nu li eră ertat a aplană certele lor prin duel, ei în locul armelor trebuiau să se lupte cu bețe, cari nu eră încuviințat să fie mai lungi decât 3', în urma legii lui Filip August, regele Francaiei, din anul 1215. Tot așa trebuiau să se supună ei mai multor condiții și ceremonii diferite, și nu tocmai oneste. Tinerii, moșnegii, bolnavii preoții și femeile erau dispensate de duel, trebuiau inse să pună în multe casuri locofinători.

Preoților li s'a oprit duelul prin o bulă a papei Inocențiu II 1140, cu amenințarea de a se scōte din serviciu. Inse sub Wilhelm cuceritorul li eră ertat să dueleze cu încuviințarea episcopului.

Filip Frumosul a dat în anul 1268 un edict, care prescrie de ameruntul regulele duelului. Ludovic sfântul opri în 1260 duelul în modul cel mai rigoros,

fără de a obține un rezultat îndelungat, și rechemând papa Ioan XVII la 1316 poruncile anterioare contra duelului, și dând absoluțiune tuturor celor pedepsiți, înflori duelul erăș într'un mod stricăcios.

Pela mijlocul seclului al XIII dăm de primele urme a duelului privat spre satisfacerea unei nedreptățiri suferite, și anume mai întâiu în Franca. unde s'au duelat în anul 1250 domni Gausselin de Sunell și Guillaume de Bouville. Aceștia aflară mai târziu atăția imitatori, încât duelul privat s'a fost încuibat în seclul al XV deja pretotindeni, și se contraria înședar de biserică și stat, cu toate că ambele nu lăsară nici un mijloc necercat, pentru de a opri acosta datină rea. Conciliul din Toledo 1473 renou ordinățiunea conciliului de Valencia. O lege în Castilia opri în anul 1480 în mod formal duelul, tot așa și conciliul din Trient în seclul al XVI, și papii Iuliu II 1509, Leo X 1513, Climent VII 1523, Piu IV 1559, Gregoriu XIII 1572 și Climent VIII. 1591. În butul tuturor poruncilor acestora se usită duelul astfel, că Iuliu de Braunschweig a emis în anul 1579 legi nouă asupra lui în nou zidita cetate Heinrichstadt.

În seclul acesta avu loc ultimul duel autorizat în Franca sub Enric II în 10 septembrie 1547 în St. Germain en Laye între Iarnac și favoritul regelui de la Châtainerie. Acest din urmă pică, și regele se alteră astfel de acosta, că nu incuviință mai mult nici un duel. Cu toate aceste a mai agrățiat el ca la 7000 de acci, cari uciseră pe adversarul lor în duel.

Enric III păși serios și stători pedepsa tepei pentru fiecare duellant. Enric IV i amenință cu mörtea sabiei, și totuși — ce esemplu viu despre petrunderea regelui acestuia în diferitele clase ale societății, — totuși picară sub domnia sa cam la 4000 de nobili în duel.

Ludovic XIII implini amenințarea antecesorelui seu, și lăsă să se decapiteze la Paris în 22 iuliu 1627 trei duelanți din cele mai nobile familii: Montmorency, Bonteville și Deschappelles. Acest act a micșorat măcar pe un timp scurt mania duelului, pentru de a reinvia din nou sub Ludovic XIV.

În Spania există o lege strictă în contra duelului încă din anul 1664. Într'acosta întări împăratul Rușii o lege în anul 1609 ducelui Enric de Lotaringia în Prusia creptul, ca toate duelurile între Ren și Mosela să se sfârșească în ființa sa de față. Cel mai de pe urmă duellant se întâmplă după afirmarea multora în Anglia în anul 1650, după alții în Anglia în anul 1671 sub regina Elisabeta în o afacere civilă, și cam 60 de ani mai târziu într'o afacere criminală. După alții se avu loc ultimul duel în Roșia în anul 1658.

În Franca de aur sub domnia lui Ludovic XIV și Louis XV se lătiră duelurile tot mai tare și deveni foarte formale, căci duelanții portau cu sine o suită de crôsă, câte odată și până la 20 de bărbați, și se luptară încă într'olaltă.

Un episodotă cunoscută dătează din timpul acela. Un nobil rugă pe altul să-i secundeze, și acesta răspuse: „Alaiul meu, eu am câștigat în noptea acosta 1500 de franci, și aș represintă o figură sinistră la așa o luptă. Inse te consult a alege pe acela ca secundant, dela care am câștigat banii, și care nu poșede o bană mica. El se va lupta de sigur cu cea mai mare băcură ca o măță selbatoă.

Abusul acestor duete în masă s'a oprit printr'un edict din anul 1670. Cea mai de pe urmă lege în contra duelului apără în Franca sub Ludovic XV 1723, în urma căreia s'a tras pe rotă la Grenoble senatorul Duchelos, pentru că a omorit în duel pe cale ilegală pe soldatul Beguin 1767. Și pe timpul revoluțiunii franceze s'a făcut propunerea a pedepsi pe duelanți 1791, inse deja 2 ani mai târziu s'a dechierat

oprirea duelelor ca rădicată, și o lege nouă a permis dueturile, fără a se pedepsi de fel duelanții.

În Șvedia a oprit Gustav Adolf dueturile cu pedepsă de mörte.

În Norvegia a existat până la începutul seclului al XVIII un metod de dueturi, care întrecă toate celelalte în mărșeveniă și neomeniă. Adversarii se legau goli pept la pept cu o curca, și se atacară reciproc cu cuțitele, ce le ținea fiecare în mâna dreptă, eră cu cea stângă feriau loviturile. Acosta continuau ei atăta, până se dechieră unul de invins.

Până la finea seclului trecut existară în Scandinavia dueturi între bărbați și femei. Bărbatul, înarmat cu un bêt, sta până în brău într'o gropă în pământ, și cercă să lovescă femeia înarmată cu o prașciă. Dacă nu o nimeriă de trei ori, eră invins, chiar de nu l-a și lovit nici odată femeia. Totuși erau inse astfel de dueturi o raritate.

Indianii din America nordică impușcă inimicii lor în mijlocul familiei și întind apoi pușca încercată rudei cei mai de aproape a celui ucis, pentru de a așteptă dela el resbunarea sângelui vörsat.

Iapanesul își spintecă pântecul cu un cuțit, și adversariul trebuie să facă și el acosta.

Analog cu aceste e resbunarea corsică, despre care va fi cetit ori cine.

Petru cel Mare opri 1710 duelul întrebunțat de judecători și amenință pe fiecare duellant cu spëndurătorea. Generalul Sass inse, și principele Dolgoruchi, cari s'au fost ofensat reciproc și nu se puteau duela, inventară un mod deosebit de a se duela. Ei se duseră pe mării unei cetăți asediate, și așteptară acolo, până-l va nimeri pe unul un glonț. Glonțurile fluerau pe lângă capurile lor, granate esplodau în apropierea lor, ambii bărbați inse remaseră neatînși, mesurându-se cu priviri furiöse, până-l sfirtecă la urmă un glonț de tun pe principele Dolgoruchi.

Și între femei se întâmplară dueturi în timpul trecut și prezent, mai cu sémă în Franca și America nordică. Cel mai renumit avu loc la Turin în anul 1701 între soția obristului contele de Rocca, și între soția ministrului, marquis de Bellegarde. Ele s'au fost provocat pe mörte și vieță și se vulnerară într'olaltă, se pedepsiră inse cu arest de odată și cu o mustrare publică. Firoșce cauza duelelor între dame e mai totdeauna gelosia.

Fiecărui i va fi cunoscut așa numitul duel american, la care decide sörtea între adversari, și cel ce a tras sörtea, trebuie să se ucidă singur în un timp anumit. Aice decide numai cazul orb asupra vieții seu mörții.

*

Cu toate că au provocat dueturile multe întâmplări triste, totuși se enareză multe episoade ridicule, ce nu ne reține inse a privi dueturile ca nedemne de seclul al XIX.

Un cas ridicol îl voiu aminti aici.

Doi amici se certară, și deciseră a aplană certa prin duel. Fiind inse că nu voiau să se lupte cu armele, se înteleseră a be vin până ce va pică unul la pământ, acesta să se privească apoi ca invins. Acosta și făcură ei, beură vörtos, și când se treziră a doua zi, se allară zăcënd pe pământ, pe pept la pept, frământați de durere de cap și alte neplăceri. Se îmbrățișară și strigară un »percat« duelelor.

Acosta voim și noi să facem. »Percat« duelelor, și să ne pădim de ori ce vătămare seu injuriă din partea apröpelui nostru. Atunci vor încetă dueturile din sine, măcar între cei adevărat culti.

Averchiu Macovei.

Circulația sângelui în creeri.

D. Mosso, dela universitatea din Turin, a făcut de câți-va ani, niște cercetări foarte interesante asupra circulației sângelui în creeri. Observând trei indiviți la cari niște rani ale craniului, cu deschiderea peretelui cranian, permiteau să se vedă creerul în goli-ciunea sa, savantul fisiologist a putut să înregistreze pulsațiile creerului și să constate starea circulației cerebrale atât în timpul muncii intelectuale, cât și în timpul somnului.

În timpul când el observă mișcările creerului cu ajutorul cilindrului lui Marey, el înregistrează și pulsul radial prin mijlocul hydrosphygmografului și schimbările de volum ale antebrațului prin mijlocul pletismografului.

Acest din urmă aparat, al cărui inventator este d. Mosso, se compune dintr'un cilindru de sticlă în care se introduce antebrațul și dintr'un inel de cauciuc destul de gros care se adaptează perfect la articulația cotului mâinii.

După ce antebrațul se fixează în cilindrul de sticlă, acesta se umple până sus cu apă și se așează pe un plan orizontal, suspendat astfel încât să nu opună rezistență micelor mișcări involuntare pe cari le poate face membrul.

Aparatul este în legătură cu o serie de tuburi cari comunică între dăsele și cu niște instrumente cari permit să se înregistreze și să se calculeze cu cea mai mare precizie schimbările de volum ale antebrațului. Se înțelege că ori ce mărire a antebrațului gonesce din cilindrul o cantitate proporțională de apă, și că acesta din urmă intră din nou în cilindru în caz de micșorare de volum.

Să vedem acum cari au fost rezultatele experimentelor făcute de d. Mosso cu ajutorul acestor diferite aparate. În timpul activității fizice se face o grămădire de sânge în creeri care se mărește foarte mult în volum și ale cărui bătăi sunt mai întinse.

Tot în acest timp, tipul și forma fiecărei pulsațiuni a antebrațului sunt schimbate: vasele se contractă, pe când în același timp inima face ca bătăile sale să fie mai dese și mai repezi. Mai mult decât atât, sub influența activității cerebrale, vasele periferice se contractă și antebrațul se micșorează în volum în mod vedit și în raport cu intensitatea muncii intelectuale. Acest din urmă rezultat se esplică prin faptul că, cantitatea totală a sângelui ne variând, din momentul ce el intră mai mult în creeri, trebuie să intre mai puțin în braț.

Cea mai mică emoție sau excitare sensorială este de ajuns pentru ca să producă toate aceste rezultate. În timpul când individul Bertino, de exemplu, este în experiență, este de ajuns ca un coleg al dlui Mosso să intre în sală pentru ca numai decât pulsul cerebral să devină mai ridicat: de aci rezultă o mărire de volum a creerului care coincide cu o micșorare de volum a antebrațului. Altă dată, pe când se experimentează asupra Caterinei, de-odată înțela pulsațiilor cerebrale se mărește: toți se miră și pun întrebări femeii, care răspunde că i-a fost frică zăvînd un cap de mort într'un dulap.

Munca intelectuală produce aceleași rezultate. Dacă se dă supușilor să facă calcule cu mintea, se constată o accelerație a contracțiunilor inimii cari sunt mai energice, o mărire de volum a creerului și o contracțiune a vaselor antebrațului, aducând după dănsa o micșorare de volum a creerului și o mărire de volum a antebrațului.

Contrariul se observă în trecerea dela somn la starea de deșteptare. Pulsul cerebral se micșorează cu atât mai mult cu cât somnul este mai adânc: în

starea normală, somnul este însoțit dar de o anemie cerebrală. Dacă, pe când supușii sei sunt adormiți, Mosso i chiamă pe numele lor, cu toate că nu se deșteptă, se vede volumul creerului mărindu-se imediat. Același lucru se produce când sună ceasornicul dela spital, când o persoană intră în cameră, și totdeauna fără ca deșteptarea să se producă. Dacă supusul visează, grămădirea de sânge se mărește în creeri pe când în același timp presiunea sanguină se micșorează la periferie.

În cele din urmă timpuri, dl Mosso a avut fericita idee să aplice balanța la studiul circulației sângelui la om. Pe un cuțit de oțel este așezată, întocmai ca o balanță, o ladă de lemn în care supusul se culcă în totă lungimea corpului. În aceste condițiuni, oscilațiunile balanței echilibrată de mai înainte arată grămădirea de sânge la cap, picioare etc.

Când un om se întinde în ladă, trebuie un spațiu de timp relativ lung pentru a obține deșertarea vaselor picioarelor și distribuirea mai uniformă a masei sângelui în toate părțile corpului. Astfel dar, dacă se pune balanța în echilibru îndată ce persoana se culcă într'ênsa, trebuie să se adauge neîncetat cât-va timp greutate în partea despre picioare pentru a contrabalansa micșorarea greutăților. Pentru a se măsura cantitatea sângelui deplasat pentru a produce această schimbare, d. Mosso punea lângă picioare un pahar în care lăsa să cadă în fie-care minut, prin ajutorul unui tub gradat, cantitatea exactă de apă pentru ca să restabilească echilibrul. Cantitatea de sânge deplasat prin trecerea dela starea verticală la poziția orizontală este de cel puțin o sută centimetri cubici. Ea se mărește foarte mult când temperatura exterioră este ridicată.

Odată experiența a fost făcută după o baie de picioare caldă de 10 minute: într'o jumătate de oră s'a obținut o diferență de două sute șese-deci centimetri cubici.

Același aparat a permis dlui Mosso să determine cantitatea de sânge care se strînge în plămâni prin efectul mișcărilor inspiratoare și să studieze circulația cerebrală. După ce supusul se culcă în ladă, pe măsură ce el adorme balanța descinde în partea despre picioare și tinde a se menține în această situație: un șgomot exterior produce numai decât o contracțiune a vaselor mâinii și piciorului și balanța se înclină spre partea despre cap.

Resultă din aceste deosebite experiențe că, în starea normală, grămădirea sângelui în creeri este totdeauna proporțională cu munca făcută de acest organ. Astfel, lucrarea creerului anemisază mușchii și, reciprocamente, acțiunea acestora atrăgînd spre dănsii sângele face ca creerul să se odihnescă.

V. N.

Doine și hore populare.

— Din giurul Năseudului. —

XXXV.

Melița de pe câmpie,
Ce-ai grăit așa să fie;
Că de n'a fi, de! lelița,
Te-a duré la înmuța.

XXXVI.

Măndru-i codru și înfrunzit,
Mie-mi pare că-i ciungu,
Pân ce trăese cu urî;
Măndru-i codru și înpenat,
Mie-mi pare că-i uscat,
Pân ce trăese supărat.

Culese de

Iuliu Bugnariu.

Bal român în Timișoara.

— La 2 martie. —

Cu cât este o națiune mai dezvoltată pe terenul culturile sociale, cu atât balurile ei sînt mai elegante.

Balul nu e numai locul destinat pentru petrecere, ci el este și un barometru, cu care se măsura cultura socială a clasei înțelepte.

E ușor înțelepției neromâne a-și aranja baluri de elită, căci ea dispune de o aristocrație mare și avută; nu e înse tot așa de ușor aranjarea de baluri și la noi românii și cu deosebire la timișoreni, cari nu au nici o unică familie aristocrată, ei sînt avertizați cu toate întreprinderile lor la modesta punguliță a înțelepției lor atât de mică la număr.

Cu toate greutatețile înse, dibaciei comitetului aranjator i-a succes a aranja și anul acesta un bal român elegant.

Cam pe la 8 1/2 ore seara oșpeții și cu deosebire frumoșele noastre dame începură a se aduna și în scurt timp sala cea spațioasă a redutei se părea prea mică pentru un public atât de numeros. La intrare în sala de dans se prezentă damelor o ordine de dans de totă frumuseța, în forma unui ventrariu.

Balul s'a început cu jocul național »Ardeleana«, jucat cu mult foc, urmă apoi »Vals«-ul, acest joc plăcut mai că era să scotă pe toți din fire, »Quadrilul« s'a jucat în două colone, urmă apoi bănațena »Pe picior«, aci își ajunse însuflețirea culmea. »Romana« s'a jucat cu multă eleganță, și așa mai departe.

Nu e vorbă, nu m'am îndoit nici odată despre reușita balurilor române, dar anul acesta aveam temere pentru că mi se șoptia, că publicul român este esauriat materialmente; temerile mele înse, laudă zelului național, se dovediră de nebasate, căci mai totă înțelepția din centru, giur, ba chiar și din locuri mai îndepărtate ne-a onorat cu prezența lor. Damele au desvilit în toaletă o eleganță extraordinară, costumul național a fost bine reprezentat și și mai splendid ca în anii trecuți, cu un cuvânt balul din 2 martie st. n. a. e. a avut un succes strălucit, atât moralmente cât și materialmente, căci venitul curat după cum ni se spune se urcă peste 300 fl. Dintre frumoșele noastre a fost în pitorescul și frumosul nostru costum național domnișorele: Bordan, Jurma, Popescu, Musteț, Ianoș și Cermeli, apoi domnișore: Opris, Ioanoviciu, Suci. În toaletă elegantă de salon au fost, domnișorele: Radulescu, Krötzeer, Prohaff, Vlahovic, Macovicica. Dintre dămne a fost: dămna Adam, Ardelean, Milu, Bordan, Radulescu, Chirița, Kreesmari, Lucaci, Rusu și altele o mulțime pe cari după nume durere nu le cunoscui.

Dintre neromâni ne-a onorat cu prezența lor: dl colonel Ruzicic cu soția, dl vice-colonel dela husari Marca, dl major Preis, dl director financiar dr. Denk, dl Vlahovic căpitanul orașului, și un număr foarte frumos de ofițeri. Înțelepția română din centru și din giur cu puțină excepțiune a fost mai totă, am vădut și pe dl redactor dr. Corneliu Diaconoviciu, și alții mulți.

Balul a fost animat și a durat până la 6 ore dimineața, când apoi se despărțiră oșpeții ducend cu sine un suvenir dulce dela balul din anul 1886.

— La revedere în carnavalul viitor!

— Ba mai de grabă!

Așa dorim și noi.

Nicolită.

Toaletele dămnelor.

Se pare că confecționarii francezi, cari se ocupă de modelele cele noue vor face să reapară în toaletele dămnelor colorile vii. În privința acestă, étă o anecdotă asupra modului, cum rochiile galbene eșiră la modă acum șeptedeci de ani:

Dșora Mars, comediana celebră se allă la Lyon, unde a doua di după debutul ei vēdū spre marea ei mirare venind la dēnsa la hotel dimineața, unul din cei dintēiu fabricanți.

— Dșoră, i dișe el, iertă indiscrețiunea visitei mele, dar dta poți să faci să devin bogat.

— Aș fi foarte bucurosă să te îmbogățese, răspunse acrița; dar cum?

— Primind această stofă de rochiă.

Și, numai decăt, o desfăcū pe mēsă: eră o stofă de catifea de colere galbină foarte aprinsă.

— Și ce vrei să fac cu această bucată de catifea?

— O rochiă, dșoră. Când o vēți îmbrăcă, totă lumea va voi să aibă o asemenea rochiă. Astfel se va face averea mea!

— Dar, dle. nimeni n'a purtat vre-o dată o rochiă galbină.

— Tocmai de acea te și rog să-ți faci o rochiă de această colere. Este vorba să o pun la modă! Nu me refușă!

Comediana sfērși prin a consimți la acea ce i se cerea, și cu toate că eră puțin cam ingrită, luă această stofă și comandă să i se facă din ea o rochiă.

Când o îmbrăcă și se uită în oglindă, scōse un țipet de grōză.

— Nu, nici odată și pentru nimic nu voi apăre pe scenă astfel îmbrăcată cu rochiă galbină.

Cu toate acestea ea se decise să apară pe scenă îmbrăcată cu rochiă galbină. Un murmur îngușitor ce se auzi în sală primi această fantastic. A doua di, tot Parisul vorbiă de rochiă galbină a dșorei Mars. Abiă trecură opt zile și prin toate salonele se vedeau asemenea rocă!

Fabricantul lyonez avusese dreptate: averea lui eră făcută.

Bonbone.

La o școlă din sat.

Institutorul invēță pe școlari scāderea.

— Ia să vedem, le dișe el, decăt dintr'un număr întreg voi scādē un sfert, și această de patru ori una după alta, ce va mai rămāne?

Tăcere complectă în toate băncile.

— Nu me înțelegeți? reluă institutorul, căruia i curgea sudōrea pe frunte esplicānd. Ve voi esplică astfel.

Scōse o piersică din buzunar.

— Étă o piersică, dișe; o tai în patru bucăți.

Toți copiii se uitau cu gura căscată la dēnsul. Institutorul reluă:

— Mānānc o parte, mānānc a doua, pe a treia, pe a patra. Ce a mai ramas?

Toți copiii în cor:

— Sēm burele!

***

Papa Leon XIII, pe cānd se allă nunciu la Bruxelles, se gāsi la un prānz alături cu un marchis vesel și glumeț; acesta voind să glumescă, arētă celibatarului o tabacheră pe care eră desemnată o persōnă foarte frumoșă, un fel de cocotă.

— Cum ți se pare, Eminentă, acest portret? întrebă marchisul.

Nunciul privi cu multă atențiune și inapoiind tabachera dișe:

— Fôrte frumôsă persoană! De sigur este dna marchisă!

De atunci marchisul în estivune nu-și mai arătă tabachera la călugări.

***

X... privind-și soția cu gingășie!

— Atunci, ești fericită!... Nu-ți pare reu de existența ta de jună fată.

Ea fôrte distrasă:

— Oh! nu... iubitul meu!... nici chiar nu me mai gândesc la asta!... Imi place atât de mult să fiu căsătorită, încât decă aș ave nenorocirea să te perd, m'aș căsători îndată pentru a doua oră!...

***

Care este deosebirea între părinții orașului și ceialtați părinți?

Părinții orașului fac datorii pe cari fiii trebuie să le plătescă.

Țigancă din Bănat.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 97. —

Ilustrațiunea din numărul acesta înfățișează un tip original, un copil resfățat al naturei, o țigancă din Bănat.

Decă norocul i-a refuzat darurile bogăției, firea i-a dat cu prisos ceea ce se numește frumșetă. Ea știe acesta bine și nu se mulțamește cu atata, ci-i mai adaugă o bună parte de cochetărie.

Iubește și este iubită. Și decă nu pôte, mijlocește ca alții să se îmbescă, prorocindu-le din cărți și spunând multe de toate bazaconii.

Acuma are un moment liber și fumază. Dar gândurile ei ôre unde sbôră?

I. H.

Literatură și arte.

Poesii. Sub titlul acesta a apărut la Pêtra în România un volum de poesii. Autorul lor, dl George Botcan, nu de mult a intrat în arena literară, ceea ce arată și datele poesilor sale. Cu tôte aceste, se pôte constată încă de acuma, că are talent; acesta întărit și pôleit prin studii, i va crea un loc între poezii nostri. Drept specimen din acesta primă publicațiune de poesii, reproducem și noi una în nr. prezente. Volumul e frumos tipărit în imprimeria județului Némțu. Prețul nu este însemnat.

Un diar dorit. La Brașov a apărut un diar pe care-l salutăm cu cea mai mare bucurie, căci răspunde la o necesitate de mult simțită. Acest diar se numește »Meseriașul Român«, și va apăre de două ori pe lună, sub redacțiunea dlui Bartolomeiu Baiulescu, președintele României pentru spriginirea sodalilor români în Brașov. Prețul pe un an este 1 fl. 20 cr.

Intrunirile literare din Brașov se vor incepe de nou în postal Pașcilor și se vor ține în fiecare joi sêra în sala gimnasiului român. Programul e următorul: Joi în 27 Febr. st. v. părintele V. Voinea va vorbi: »Despre caracterul femeesc.« Joi în 6 Martie st. v. Dl prof. L. Nastasi: »Fenomenele, ce rezultă din rotațiunea pământului în giurul osiei sale și în giurul sôretui.« Joi 12 Martie st. v. Dl. St. Bobancu: »Slavii din sud« studiu social. Joi 20 Martie st. v. Dl. N. P. Petrescu: »Natura și folosul societăților de asigurare.« Joi 27 Martie st. v. Dl. prof. I. Ilasievici: »Despre originea și dezvoltarea pământului.« Joi 3 Aprilie st. v. Dl prof. I. Socaci: »Socialismul modern sêu Internaționala roșie.«

Dictionar. Tipografia Alexi din Brașov anunță, că la finele lui aprilie va apăre o nouă edițiune din

opul »Dictionar germano-român« de dl Theochar Alexi, în 8°, cam 320 pagini, prin urmare îndoit atât de mare ca edițiunea primă. Prețul 1 fl. 50 cr., sêu 3 lei 50 bani.

Conferințe literare în Bêrlad. Cetim în »Epoca« din București: După București și Iași, unul din cele mai mari centruri de cultură ale țerii este cu drept cuvânt Bêrladul; un oraș, care abia numără douăzeci mii sullete și posedă un liceu, un gimnasiu real, școlă de meserii, școlă profesională, mai multe școli primare complete de băeți și fete, și o școlă normală model dirigiată cu mare tact și abilitate, de un apostol al Românilor, anume dl I. Popescu. Este natural dar că într'un ast-fel de mediu, partea cultă și mai ale profesorii să fie în mare număr și să aibă un rol preponderant în mișcarea intelectuală și pôte chiar politică, a orașului. Activitatea lor își va găsi de sigur, aplicațiune cu ocaziunea înființării unui Ateneu după modul celui din București; o adunare de felul acesta care numără între membrii sei persoane distinse cu dnii dr. Codrescu, St. Sturza, I. M. Epurean Chenciu, etc. nu pôte rămâne fără să dea rôte bune. S'au ținut deja mai multe conferințe: prima a domnului dr. Codrescu care cu o erudițiune ce nimeni nu-i pôte contesta a spus dificilul subiect al »Microbilor« și a ținut în timp de 1 1/2 oră o sală plină de auditori avidi de a se instrui, sub farmecul vorbirii sale; ceea ce mărește mai mult încă meritul dlui dr. Codrescu este că a făcut să fie înțeles de toți, chiar de acela pentru cari aceste ființe microscopice nu esista. Dl Rim. Constantinescu simpatieul director al gimnasiului real, a urmat cu »Caracterele esențiale ale Frumosului«: d'astă dată great attraction subiectul adresându-se mai mult seesului frumos, ceea ce esplică marea afliență a dâmnelor. De și subiectul a fost ingrat (pentru că și în frumos se află urit), tinerul conferințiar s'a achitat cu mare ușurință de greua sarcină ce-și luase: espunerea-i a fost clară, dicțiunea aleasă, presărata cu vorbe de spirit și de aluziuni cari au fost sublimato de aprobațiunea auditoriului și a dâmnelor în special. — Dl St. Neagoe vine într'al treilea rând cu »o pagină din istoria Renașcerii României«. Cunoscutul profesor de literura română dela liceu, a spus în claritatea-i cunoscută frumosul subiect ce-și luase: ne-a presintat pe cei trei corifei ai literaturii române: Alecsandri, Bolintinean și Mureșean cu niște colorii vii și demne de acești luciferi ai românilor. Ultima, până acum, a fost a dlui dr. Bercar: dsa ca un demn discipul a lui Hipocrat a despiciat cu scalpelul savantului »creerii și funcțiunile lor«: subiectul fiind avid și cu totul necunoscut pentru cea mai mare parte din public, dl. dr. Bercar a reușit a ține atent, în timp de două ôre, publicul necunosător al creerilor sei. Mai sânt deja anunțate încă trei: a dlui I. M. Epurean cunoscut prin scrierile sale economice, despre »Muncă și Capital« și în fine a dlui G. Onișor despre »Inceputul și finalul pământului«.

Un sculptor român. »Românului« i-se scrie din Roma, că sculptorul român dl Ionescu Valbudia, absolvent al școlii de sculptură din Paris, a cărat statuă a obținut un mare succes la expozițiunea din anul trecut, se află în Roma, unde se ocupă cu executarea unei statue, care a fost admirată de cei cari au vădut-o.

Societatea studenților universitari „Unirea“ din București va ține o serie de conferințe, după acesta programă: Sâmbătă în 22 februarie, conferința dlui S. Predescu: despre »Moravurile românești în secul XIX«. Duminică 2 martie, dl Quintescu: despre »Generațiunea veche«. Sâmbătă 15 martie, dl Enibace: despre »Mirabeau și revoluțiunea francesă«. Sâmbătă

22 martie, dl Malceci: despre »Fericire in raport cu progresul«. Sămbătă 29 Martie, d. Dobrescu: despre »Unirea principatelor«. Sămbătă 26 Aprile, d. Mihail George: despre »Rolul și pozițiunea femeii in societatea română«. Sămbătă 10 Mai, d. Bălteanu: despre »Naturalism« (de la Vrancea). Sămbătă 17 Mai, d. C. Rădulescu: despre »Conștiința religioasă«. Sămbătă 24 Mai, d. Miteșcu: despre »Telegrafie«. Sămbătă 31 Mai, d. Teohari Antonescu: despre »Bolintineanu«.

Teatru și musică.

Școlri teatrale și musicale. Dl *Iacob Mureșan*, profesor de musică, in Blaș, va publica in curând niște compozițiuni musicale ale sale, între care și un vals și câteva transcrieri din doinele noastre populare. — Dl *Dimitrie Popovici*, cunoscutul bariton român, care acuma se află la opera din Viena, va merge in curând in România, unde va da câteva concerte. — Dl *Gr. Cantacuzen*, întorcându-se din străinătate, va relua direcțiunea Teatrului Național din București. — Dl *Andrei Vizanti*, deputat și profesor la facultatea de litere din Iași, s'a numit membru in comitetul Teatrului Național din Iași in locul regretatului Petre Verussi.

Teatrul Național din București. Țilele din urmă s'a jucat tragedia »Pygmalion«, opereta »Nascota« și »Studentul cerșitor«. Acuma se fac repetițiunile tragediei »Romeo și Julieta« de Shakespeare, tradusă (după traducerea franceză) de dl Gr. Manolescu. Se mai studiază și opera »Faust«, care se va reprezenta într'una din săptămânile viitoare. Dna Elena Teodorini, sosind la București, va da trei reprezentațiuni in Teatrul Național.

Corul plugărilor români din Cebza, comitatul Torontal, a dat acolo la 4 martie n. un concert și bal sub conducerea zelosului preot Alesandru Bugarin. Programul concertului a fost următorul: 1. »Hora Sinaii«, cor bărbătesc compus de Gr. Ventura, executat de reuniunea română de cântări din Cebza. 2. »Țineți flóre«, cântec popular de K. R. Karrasz, executat in quartet de reuniunea română de cântări din Cebza. 3. »Școlarul leneș«, poezie umoristică, declamată de școlarul D. Treta. 4. Serenadă la o copilă«, de X. X., executat de reuniunea română de cântări din Cebza, prin instrumente de invențiune mai nouă americană. 5. »Impăratul și Archimandritul«, poezie de A. Mureșan, citită de N. Mircea, învățator in Ciocova. 6. »Sus la munte«, doină populară de N. Popovici, cântată bariton solo și acompaniată de reuniunea română de cântări din Cebza. 7. »Marșul de primăveră«, cor bărbătesc de K. R. Karrasz, executat de reuniunea română de cântări din Cebza. Vinitul curat a fost destinat in folosul fondului Reuniunii.

Reprezentațiune de diletanți. La 3/15 Martie se va da in Teatrul Național din București supt patronagiul Reginei, și in beneficiul Ateneului român, o reprezentațiune estraordinară alcătuită precum urmază. 1. Tablouri istorice. 2. Concert dat de principesa Bibescu. 3. Piese de teatru reprezentate in românește, care va să dică progres, căci până acuma diletanții jucau francezește.

Reuniunea română de cântări și musică din Oravița a arangiat duminecă in 23 Februarie (7 Martie) in sala Casinei române, otelul »Cerbul de aur« bal costumat împreunat cu producțiunea corului seu vocal: 1. »La Malurile Prutului«, cor bărbătesc de Pombescu. 2. Concertul jivinelor, cor bărbătesc de Brixner. 3. »Serenada chineză«, cor bărbătesc prelungă cooperarea unui adevărat Chinez uriaș, preste 1/2 stângin de nalt, adus laudat de C. C. Acest scop.

Concertul lui Mloher la Iași, dat in sala Teatrului Național, a avut cel mai frumos succes. Dna Aristița Manolescu a dat concursul seu acestei plăcute serbări, dicând cu maiestria-i obicinuită »Sburătorul« lui Eliade.

C e e n o u ?

Școlri personale. Dl *Samuil Poruțiu*, consiliar de secțiune la ministeriul de interne, a obținut titlul de consiliar ministerial. — Dl *Emiliu Pușcariu* a fost promovat in 6 l. c. de către universitatea din Budapesta la gradul de doctor in medicină. — Dl dr. *Vasilie Lucașiu* înființează o nouă tipografie românească și anume in orașul Baia-mare.

Protopopi noi. Dl *Iosif Vesu*, paroc gr. or. român in Chișineu (Biharia), obținând majoritatea la alegerea de protopop al Tincei, a fost întărit și de către consistoriul oradan, in ședința din septemăna trecută, ținută sub presiunea Pr. SSale părintelui episcop aradan Ioan Mețian. — Dl *Dimitrie Moldovan* s'a ales cu majoritate de voturi protopop gr. or. al tractului Sighișora.

Balul de curte in București. Cetim in »Românul«: Joi s'a dat la curte in palatul cel nouu întoia mare serbare cu danț care a fost splendidă și a reușit pe deplin. Maestatea Sa Regele a apărut in bal la 10 ore și s'a retras la 5 ore pe când se danța cotilionul. Maestatea Sa Regina fiind tot suferindă n'a putut lua parte la serbare. Palatul cel nou e de totă frumusețea. Mobila și arangiamântul este de mare gust și toate încăperile sunt spațioase. Scara de onore e d'un mare efect, totă in marmoră alba iluminată cu lampaderuri gigante. Vestibulul de sus este in stilul renascerei cu stofe de purpură roșii țesute cu aur. Sala de bal este imensă, albă decorată cu buchete de aur, mobilele stilul imperului sunt de atlas albastru ca și draperiile de la ferestre și uși. Tavanul afectează forma castelelor tot in aur. Policandre și girandole cu lumină electrică aruncă o lumină foarte viuă care îți ia ochii. Alături cu salonul, despărțit printr'o imensă perdea de catifea roșie cu broderii de aur care se pôte ridică și lăsa in voie, se găsește sala tronului totă in stil bizantin. Tronurile in stejar încrustate cu pietre scumpe sunt aședate pe o estradă aurită și învelită in purpură. D'asupra se înalță un volum de catifea roșie brodat cu ciucuri de aur susținut de 2 lănci de aur. In jurul sălei de bal sunt galerii și mai multe saloane frumoase mobilate in diferite stiluri. Cel mai elegant e salonul ambasadorilor tot in goblenuri. Bufeturile erau aședate in doue odăi, la fiecare cap al salonului. Dar nu te puteai apropia, căci erau într'una pline. La 2 ore s'a dat semnalul supeului la care a luat parte și Maestatea Sa Regele dând brațul comitesei Torielli. Sofrageria e superbă totă in stejar aurit, putând să conție doue sute de persoane. Supeul a fost foarte bun și atât de copios că s'a mâncat cinci ore continuu. Cotilionul a început la trei ore și a ținut până la 5 supt rațele sorelui. Erau peste o sută de părechi. Danțul final a fost condus cu multă dibăcie de d-nii adjutanți colonel Robescu și maiorii Șomnescu, și Negel. Figurele erau foarte bogate: la cea din urmă toate dōmnele au primit un frumos evantaliu cu cifra regală in aur.

Bal in Șiria. La 6 martie s'a dat in Șiria, comitatul Arad, un bal. Petrecerea n'a fost tocmai binecercetată, dar a fost veselă și jocul s'a întins până dimineța. In pauză s'a jucat »Călușerul« și »Bătuta« de către 12 flăcăi in costume naționale, sub conducerea învățătorului Ioan Vance. Dintre dame amintim pe următoarele dōmne: Vasilevici, Cător, Mera, Istratean, Mera, Leldea, Popescu, Buda, ș. a. d. șorele.

Ileana Moldovan, Emilia Rădnean, Dan, Santo. Musca, Dragina Mera ș. a.

Carneval. *Balul regimentului 31*, staționat mai de mult la Sibiu, ȳr acuma in Viena, arangiat aici de cãtrã suboficierii dela batalionul 2 și 3. au reușit bine; treisprezece volinci au jucat »Cãlușerul« și »Bãtuta«, sub conducerea dlui Oct. Pop stud. tehnic. — *Balul inteligenței române din Fãgãraș*, dat acolo in folosul școlilor române din localitate, a avut un succes mare: vinitul se urcã la 160 fl.; costumul național a fost fõrte frumos represintat; s'a jucat și »Cãlușerul« și »Bãtuta«. — *La Timișõra* corpul oficieres a arangiat in 27 febr. un bal, in care s'a jucat și »Cãlușerul« și »Bãtuta«. — *La Anina* s'a dat in 21 febr. un bal in casina lucrãtorilor și a avut un succes frumos; șapte tineri din Oravița, sub conducerea dlui George Pipelca au jucat și »Cãlușerul« și »Bãtuta«. — *La Cincul mare* s'a dat la 20 febr. de cãtrã invetãtorii de acolo o producțiune literarã cu tinerimea școlarã; dupã care urmã petrecere cu dans.

Hymen. *Dl Mihail Lazar*, inginer in Sinaia. dumineca trecutã ș-a serbat cununia cu dra Elena Perșenariu in Brașov. — *Dl Sabin Piso*, ales protopop al tractului Agnita in Ardeal, duminecã la 28 febr. s'a cununat cu dra Ana Stoian in Cernat.

Reuniunea femeilor române din Sibiu va ține adunarea sa generalã in 14 martie n. sub presiul dnei Maria Cosma, secretarã dna Anastasia Toma, in localitãțile societãții de lecturã. Obiectele: 1. Raportul comitetului. 2. Revisuirea rațiociniilor anului trecut. 3. Alegerea unui membru in comitet. 4. Propuneri eventuale.

Adunãri invetãtoresci. *La Fãgãraș* in 5 martie n. s'a ținut adunarea generalã a Reuniunii invetãtorilor români gr. or. din districtul Fãgãrașului. — *La Dãrște*, lângã Brașov, in 21 martie n. va ține despãrtãmântul I al reuniunii invetãtorilor români gr. or. din districtul Brașov. adunarea sa generalã. — *La Ungra* se va ține in 20 martie n. adunarea generalã a Reuniunii invetãtorilor din tractul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Pentru școla superiõrã de fetițe din Sibiu au mai contribuit: Pe lista nr. 60. (Colector dl. N. Fekete Negruțiu in Gherla): D-ra Ana B. Pop in Gherla 25 fl.; Stefan Bilțiu, canonic in Gherla 1 fl.; Michail Șerban, canonic in Gherla 1 fl.; Vasiliu Pop, canonic in Gherla 20 fl.; Gregoriu Steti, avocat in Gherla 10 fl.; Dr. Iosif Pop, subjude reg. 50 cr.; Georgiu Pasca prof. sem. in Gherla 50 cr.; Eusebiu Cartice, prop. sem. in Gherla 1 fl.; Dr. Ioan Pop, prof. gimn. in Gherla 1 fl.; Dr. Iuliu Simon prof. in Gherla 1 fl.; Vas. Greg. Borgovan, prof. prim-preparand. in Gherla 5 fl.; Vas. Suci, prof. prepaud. in Gherla 1 fl.; Ioan Georgiu, spiriutul sem. in Gherla 1 fl.; Teodor Lupu, tutor orf. cerc. in Gherla 1 fl.; Ioan Dalian, șef-tipograf in Gherla 1 fl.; N. Fekete Negruțiu, redactor in Gherla 100 fl. Suma 172 fl. Pe lista nr. 69. (Colectorã domnișõra Dragina Mera in Șiria): Luisa Sida in Șira 3 fl.; Cornelia Zsiros in Șiria 50 cr.; Veturia Zsiros 50 cr.; Regina Hotoran 1 fl.; Dragina Mera 1 fl. Suma, 6 fl. Pe lista nr. 163. (Colector dl Ioan A. Bene, paroch in Pianul-de-jos): valõrea mai multor contribuenți din Pianul-de-jos in bucate vëndute in suma de 14 fl. v. a. Suma 14 fl. Dela dl Mateiu Bãrsan din Caposvar, cãpitan e. r. in reg. nr. 52. 5 fl. Pe lista nr. 118. (Colector dl Dr. Pompiliu de Lemeny, avocat in Panciova): Dr. Pompiliu de Lemeny, avocat in Panciova 5 fl.; Ioan de Lemeny, avocat și proprietar in Tomosovaț 5 fl. Suma 10 fl. Pe lista nr. 134. (Colector dl George Crãciunescu, protopop in Belint): Dõmna Ecaterina Crãciunescu, protopopesã 2 fl.; dl George Crãciunescu, protopop in Belint 3 fl.

Suma 5 fl. — Suma totalã 3038 fl. o obligațiune de 100 fl. și un bilet de depuneri despre 20 fl.

Regenta Spaniei. »Le Figaro« publicã un portret al archiducesei Christina, regina și regenta Spaniei. Estragem pasagele urmãtõre: Regenta are doue-deci și șese de ani. Este o blondã cu ochi negrii—indice de energie. Ea n'are tipul Mariei Antoaneta, ci tipul Margaretei, guvenatõrea Flandrei, tot o Austriacã. Maria Christina este naltã și c'o inlãțisare mãndrã. Se imbracã, ca o dõmnã din lumea mare, c'o simplicitate și un gust deosebit. Șeiind mai multe limbi, a invetãt fõrte repede limba spaniolã, care o vorbeșce adã fõrte bine. Natura ei cugetãtõre, d'o blãndete și d'o egalitate rarã, nu se maniẽstã indatã cu darurile sale cele mai demne de admirat: curagiul și inalta inteligențã. Nu s'a vẽdut manifestãndu-se decãt bunãtatea. Mai nainte d'a deveni soția lui Alfons XII, Maria Christina avũ să lupte in contra unei suvenirii. suveniria reginei Mercedes, mõrtã de opt-spre-dece ani, dupã șese luni d'o cãsãtorie pasionatã. In loc sã depãrteze acẽstã suvenirie, o punea in totdeuna nainte-i ca o fãgãduialã de devotament. In villa dela Arcachon, unde Alfons XII se ducea sã veda pentru prima õrã pe archiducesa, vẽdu cu mare supriindere pe mеса logodnicei sale portretul sermanei Mercedes. Viitõrea reginã a Spaniei ȳce, cu cea mai mare emoțiune, cã va cãutã sã sãmene in tõte cu losta soție a regelui. A dõua și dupã acẽstã intrevedere, Alfons XII, scrie Mariei-Christina unul din acele bilete in care se vedea caracterul lui aprins și poetic. Și astfel cãsãtoria acẽstã, deveni in urmã o adevãtatã cãsãtorie de iubire.

O femeie locotõnent. Cumcã trupele bulgare au fost insuflețite prin eroismul prințului Alexandru este cunoscut; e surprindetõr inse cãnd aflãm, cã la ridicarea curagiului a contribuit mult o tinerã damã, care a fãcut intrega expedițiune in uniformã de locotõnent. Acest incãntãtor locotõnent, cu fațã ca laptele, cu ochi mari, albaștri, și cu o superbã talie este o frumõsã berlinesã, și cercurile de frunte ale orașului imperial dela Spree põte cã nu au uitat ancã pe incãntãtõrea Aneta, cãreia odatã sublocotõnentul Alexandru de Battenberg i fãcea curte și care, cãnd acesta fu ales de principe, i urmã lui la Sofia, renunțãnd la angagiamentul ce-l luase la un teatru din Berlin. De cãnd blonda berlinesã s'a distins in contra Sãrbilor, tõte damele din Sofia o stimezã și bãrbații o gãsesc mai frumõsã. Se și numeșce feciõra d'Orleans a Bulgariei.

O prima-donã negrã. Citim intr'un diar din New-York: »In statele meridionale s'a ivit acuma o minune artisticã, care pare destinatã a produce o senzațiune eststraordinarã in lumea musicalã. Este o negrițã, a cãrei voce și coloraturã põte sustine concertul cu cele mai renumite prima-done din Europa. Priveghetõrea intunecõsã, anume Nellie Cecily Broke, a lost in timp de mai mulți ani ingrijitõre de copii mici la un mare proprietar și s'a observat cã pe cãnd Nellie cãntã ca sã adõrme pe copiii incredințãți ingrijirii sale, toți locuitorii casei se adunau ca sã asculte cãntarea ei. Stãpãnia casei, surprinsã de acest dar natural, angijã pe organistul bisericicii a-i da lecțiuni elementare de musica vocalã, și negrițica, mulțumitã talentului seu, ajunsese in scurt timp a cunosce notele și a cãntã de rost. Nellie Broke a și gãsit acum un impresariu, cãruia i-a acordat condițiunile cele mai avantajoșe pentru dõnsul, cãci viitõrea prima-donã nu pretinde pentru producțiunile sale de cãt obicinuitã simplã alimentare a negrilor: orez fert in apã, și pentru toaleta sa doue imbrãcãminte pe an, insã sã fie de colõre bãtãtõre la ochi.« Nu se scie decã modestia cãntãreței va dãinui mult timp. In tot casul

domnișora Nelli Cecily Broke va fi cea mai bună reprezentantă a rolului «Selinka» din opera «Africana» al lui Meyerbeer.

Su cere o împărătesă. Tinerul imperat al Chinei, Kuang-Su, a intrat în al cincisprezecelea an. Consiliul imperiului a hotărât că a venit momentul de a-i da o soție. În curând deci se vor convoca cele mai gingașe și mai frumoase fete din Imperiul Ceresc pentru ca tinerul imperat să-și aleagă pe lângă o împărătesă care să poarte acest titlu, și un număr oare care de pensionare pentru seraiul său. Avis Chinezelor rătăcite prin Europa!

Femeia cea mai bogată din lume. Dona Indora Casino este femeia cea mai bogată din lume, și locuiește în Șili. Pare că această femeie nu știe exact țifra averii sale, și numeroasele ei proprietăți se compun din mine, din domenii foarte mari, din case etc. O singură mină îi dă pe lună un venit de patru sute mii franci. Dona Casino, pe care compatrioții săi au supra-numit-o d-na comitesă de Monte Cristo, are foarte multe afaceri; este văduvă și de și are aproape patru-deci de ani, refuză de a se mai căsători. Cu toate acestea, ea nu fuge de societatea bărbaților și acum în urmă a invitat pe toți ofițerii vaselor care se aflau în portul de la Valparaiso a veni la dânsa să petreacă opt zile. Fericit ar fi muritorul care ar pute să-i fure inima... și să pue mâna pe averea acestei crude Șilienne.

Fragile reginei Italiei. E știut, că regele Italiei Umberto e un foarte crutător cap de familie. Despre economia regelui se comunică din Roma un nou cas interesant. La sfârșitul fiecărui an, regele obișnuiește a socoti toate cheltuielile casei. La socotela din urmă a observat, că pentru desert se spesează prea mult. După o cercetare mai conștientă a eșit la iveală, că pentru fragi prea mult se spesează și că regina Margareta a dispus, ca în toate zilele, fără să țină seamă de anotimpuri, să i se aducă o farfuriu mare de fragi. Regele necunoscând această pasiune a reginei a cerut, deslușiri în această privință dela regina și altă, că regina niciodată n'a cerut fragi. Regele îndată a dispus o investigație, în urma căreia au fost demisionați mai mulți funcționari de curte.

O vacă ou picior de lemn. «Cultivatorul» serie că în Engliera aproape de York, din vacile de pe moște rupându-și una piciorul și chirurgul veterinar, D. Suarry constatând că e peste putință să se mai dregă fractura, a încercat să-i pue un picior de lemn. Esperiența a reușit pe deplin și actualmente toți se uită cu mirare la dânsa, căci pașce în deplină sănătate alături cu vițelul ei.

«Leonis XIII carmina.» Sub acest titlu a apărut poeziile Papei Leo în Roma, în edițiune foarte elegantă. Poeziile le-a aranjat și îngrijit de s'au tipărit profesorul Jeremia Brunelli, cu concesiunea Papei; venitul curat e destinat pentru sêracii din Udine. Volumul conține mai mult poezii bisericesti, sânt inse și de alt gen și toate arată, că autorul are o fantaziu viuă și un spirit poetic. Titlul unei poezii e: «De se ipso, Anno MDCCCLXXV» (despre sine însuși, la anul 1875). În această poezie, Papa descrie biografia sa. Vorbește despre junetea sa cea atât de fericită, ce a petrecut-o în munții Carpinelo, vorbește mai departe despre înteele sale studii la Iesuiti: «Atque in Loyolaea excolit aede pium». O mică și frumoasă poezie e dedicată editorului Brunelli. A mai dedicat patru poezii prietenului și fostului său conscolar Roger, care a respins atacurile amorose ale unei curtisane, aceste poezii ne reamintesc rândurile cele mai frumoase din Horaț. Aci cităm o strofă dintr-o poezie: «Ce

agită sufletul teu? Ce te agită pe tine, a carei față dispore sub văpselă! Tu, curtisană nerușinosă! Du-te iute de lângă mine Amarylly! Buzele-ți flusturate sânt unse cu otravă de mörte și mi-e gröză a gândi ce nău spurcată zace în pieptul teu!...» Subiectele poeziilor Papei sânt diferite, o poezie a sa are următoreea titlă: «Ars photographica.»

Necrolog. Dr. Isidor Fr. Pop, medic secundar la spitalul general din Viena, a încetat din viață la 9 martie, în etate de 29 ani; îl gelese: Leontin Pop și soția sa Susana născ. Musnay, ca părinți: Basiliu, Valeriu și Elisa, ca frați și soră; Pavel Filipoiu și Paraschiva născ. Cotul, ca cumnați.

Ghicitură

de R. A.

A, re. ou, le, pu, e, e, le, ly, nil, ne, na.

Aceste 12 silabe dau 5 cuvinte, ale căror litere inițiale cetite de sus în jos, literele finale cetite de jos în sus, cuvântul prim cetit din stânga la dreapta, și cuvântul ultim cetit din dreapta în stânga, dau tot acelaș nume femeesc.

Terminul de deslegare e 25 martie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorți o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitei de șac din nr. 49:

Se vede că durerea
Comună-i pe pământ,
De merg fără osbire
Cu toții în moment.

Se vede că viața
E vis amăgitor,
De oră-ce uitarea
E partea tuturor

Deslegare bună ni-a sosit dela dâmnelle și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Emilia Anderco n. Roman, Irma Aranyoși, Ana Stețiu n. Roman, Elena Silași, Otilia M. Brendușian, Lucreția Coșeriu și dela dnii Valerie Dobrean, D. P. Popovici.

Premiul fu dobândit de dra Lucreția Coșeriu în Alba-Iulia.

Poșta Redacțiunii.

Dnii G. D. în L. s'au în D.

Se va publică, inse fără ilustrațiuni. Trimite-ne și altele de acestea.

Dnii I. R. în B. I vom face loc în curând. Corespondința despre esposițiunea de tablouri va fi bine primită.

Dnii N. C. în C. Vom întrebunța din ele. În viitor să le scrii toate pe hârtii separate.

Con. Detto.

Dnii A. P. Ne prinde mirarea. Primiți felicitările noastre!

Dnii M. C. Ve mulțămim.

Dnii E. P. Vi s'a trimis îndată. Cu totă plăcerea și de altă-dată.

Căldindarul săptămânei.

Diua sept.	Căldindarul vechiu	Căldind nou
Duminea I-a în Păresemi, Ioan c. 1, gl. 1, sft. 9.		
Duminea	2 Sf. Mc. Teodot	14 Matilda
Luni	3 S. Mc. Eutropie	15 Longin
Mărți	4 Cuv. Gerasim	16 Heribert
Mercuri	5 S. Mc. Canon	17 Gertrud
Joi	6 SS. 42 Mucenici	18 Alexandru
Vineri	7 Mc. Vasilie și alții	19 Iosif Log.
Sâmbătă	8 C. Păr. Teofilaet	20 Ioachim

Proprietar, redactor respunzător și edit: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariu lui Otto Hugel în Oud a-mare.